

**ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI SOғLIқNI SAқLASH
BAZIPPLIғI**

Рўйхатга олинди:
№ БД – 5510200-3.03
2021 йил “04” 06

**3.03 ПЕДИАТРИЯ
МОДУЛИ ДАСТУРИ**

Билим соҳаси:	500000	- Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот
Таълим соҳаси:	510000	- Соғлиқни сақлаш
Таълим йўналиши:	5510200	- Педиатрия иши

Тошкент – 2021

Тузувчилар:

Ахмедова Д.И.	ТошПТИ 2-Госпитал педиатрия кафедраси мудири, профессор, т.ф.д.
Муратходжаева А.В.	ТошПТИ Факултет педиатрия кафедраси мудири, т.ф.д.
Алиева Н.Р.	ТошПТИ 1-Госпитал педиатрия кафедраси мудири, т.ф.д.
Илхомова Х.А.	ТошПТИ 2-Госпитал педиатрия кафедраси ассистенти
Хакимова У.Р.	ТошПТИ Факултет педиатрия кафедраси ассистенти
Абдурахманова Д.Ф.	ТошПТИ 1-Госпитал педиатрия кафедраси ассистенти

Такризчилар:

Каримжонов И.А.	ТТА Болалар касалликлари кафедраси профессори, т.ф.д.
Шомансурова Э.А.	ТошПТИ Амбулатория тиббиёти кафедраси мудири, профессор, т.ф.д.

Модул дастури Тошкент Педиатрия тиббиёт институтида ишлаб чиқилган.

Модул дастури Тошкент Педиатрия тиббиёт институти Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2021 йил “_27_” январдаги “_8_”- сонли баённома).

Модуль дастури Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги тиббиёт ва фармацевтика узлуксиз касбий таълими муассасалараро Мувофиқлаштириш кенгашининг 2021 йил “13” апрел “3” - сонли баённомаси билан маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2021 йил “4” июни даги 121 - сонли буйруғининг 1 - иловаси билан модул дастури рўйхати тасдиқланган.

1. Ўқув модулининг долзарблиги ва олий таълимдаги ўрни

Педиатрия модули ўқув режанинг клиник модуллар блокига тааллуқли бўлиб, 3-4-5 курсларда ўқитилади ва умумий шифокор педиатрида тиббий билимлар асосини шакллантиришда муҳим аҳамиятга эга. Модул бўйича болаларда энг кўп учрайдиган касалликлар туғрисида талабалар тўлиқ маълумотга эга бўладилар. Бунда назарий билимлар, энг кўп тарқалган касалликларнинг келиб чиқиши сабаблари, патогенетик механизмлари, ўзига хос клиник кўринишлари, асоратлари, даволаш ва профилактика тамойилларини ўргатиш назарда тутилган. Талабалар касалликларни характерли кўринишларига асосланиб эрта тахминий ташхис қўйиш, касалликни асоратларини ташхис қила олиш, ташхислашни лаборатор – инструментал текширувлар натижаларига асосланган ҳолда олиб бориш, анамнез йиғиш, бемор кўруви, патологик ўзгаришларни аниқлаш ва даволаш стандартларидан фойдаланишни ўрганадилар.

Модулни ўқитиш учун анатомия, физиология, гистология, биология, биохимия, фармакология, болалар касалликлари пропедевтикаси модуллари назарий замин бўлиб хизмат қилади. Педиатрия модули кейинчалик терапия, хирургия, асаб касалликлари, эпидемиология, болалар юқумли касалликлари модуллари учун назарий замин бўлиб хизмат қилади.

Модул дастури Ўзбекистон Республикаси Давлат таълим стандарти ва Педиатрия иши таълим йўналиши Малака талабларига асосланган ҳолда тузилган. Мазкур модул дастури мавзулари тиббиёт олий таълим муассасаларининг бакалаврият босқичининг клиник модулларининг дастур мавзулари билан узвий боғлиқ ҳолда яратилади.

2. Ўқув модулининг мақсади ва вазифалари

2.1. Модулнинг мақсади - талабаларни кичик ва катта ёшдаги болаларда учрайдиган классик кўринишидаги патологияларга бирламчи ташхис қўйиш, асоратларни аниқлаш, ушбу касалликларни тўғри даволаш бўйича билим ва кўникмаларни шакллантиришдир.

2.2. Модулнинг вазифалари:

- Касалликнинг этиологияси, патогенези, клиник хусусиятлари, асоратлари бўйича билимларни шакллантириш.
- Ўрганилаётган паталогиянинг даволаш тамойилларини ўргатиш;
- Ушбу касалликларни асосий клиник, лаборатор ва инструментал диагностик кўрсаткичларини таҳлил қилишни ўргатиш.
- Анамнез йиғиш, клиник кўрув ўтказиш, текшириш режасини тузиш, тахминий ва якуний ташхис қўйишни ўргатиш;
- Касаллик тарихини тўлдириш, кундалик ва эпикриз ёзишни ўргатиш;
- Даволаш тактикасини ишлаб чиқиш, ҳамда ўрганилаётган патологияни профилактика чора тадбирларини ўтказиш.

2.3. Модул бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар:

Талаба:

- кичик ва катта ёшдаги болаларнинг асосий касаллик этиологияси, патогенези, клиникаси, диагностикаси, терапия принциплари ва профилактикаси **хақида тасаввурга эга бўлиши керак.**
- кичик ва катта ёшдаги болаларнинг асосий касаллик этиологияси, патогенези, клиникаси, диагностикаси, терапия принциплари ва профилактикасини;
- патогенезни тушуниш, клиник фикрлашни, касалликни аниқ бемор болада аниқлашни;
- тахминий ва аниқ ташхис қўйишни;
- аниқ ташхис қўйиш мақсадида лаборатор ва инструментал текшириш режасини тузишни;
- исботланган тиббий усулларга асосланиб патологияни тўғри даволашни белгилашни;
- ёш болаларда учрайдиган паталогияларнинг профилактикасини ўтказиш талаб ва тартиблари тўғрисида **билиши ва улардан фойдалана олиши керак.**
- беморларда физикал текширув ўтказиш, болаларда ўткир ва шошилиш ҳолатлар белгиларини аниқлаш;
- керакли антропометрик (тана (бўй) узунлиги, вазн ва ТВИ) ўлчовлари ва лаборатор-инструментал текширувларни буюриш ҳамда уларни натижаларини таҳлил қилиш;
- даволаш стандартларга асосан даволаш режасини тузиш ва ўтказиш;
- кўп учрайдиган касалликларни профилактикасини, жумладан хавфсиз ва самарали вакцинация ўтказиш;
- касалликни белгиларига боғлиқ ҳолда, таснифий ташхис қўйиш;
- функционал-диагностик жихозларнинг алоҳида турлари билан ишлаш;
- патогенетик ва синдромлар бўйича даволаш усулларини тузиш;
- тор мутахассислар маслаҳатига йўллашга кўрсатмани аниқлаш;
- кўкрак қафасининг рентгенологик текширув натижаларини шарҳлаш;
- оксил-энергетик етишмовчилиги даражасини аниқлаш ва коррекция усулларини қўллаш **кўникмаларига эга бўлиши керак.**

3. Асосий қисм

3.1. Модулдаги маъруза машғулотлари мавзулари ва мазмуни, ташкил бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

VI семестр

1-мавзу. Рахит.

Этиопатогенез, таснифи. Витамин Dнинг организмдаги метаболизми. Рахитни ривожлинишга олиб келувчи омиллар. Касалликни даврига, оғирлигига ва кечишига кўра клиникаси. Диагностика ва даволаш.

2-мавзу. Экссудатив-катарал диатез.

Этиологияси. Патогенетик вариантлари ва уларнинг генези. Патогенетик вариантларга боғлиқ холдаги клиникасининг ўзига хос кечиши. Оқибати. Парваришнинг ўзига хослиги.

3-мавзу. Сепсис.

Этиологияси, патогенези, касалликка олиб келувчи омиллар, таснифи, касалликни шакли, оғирлиги ва кечувига боғлиқ холдаги клиникаси, ташхисот мезонлари, даволаш тамойиллари ва реабилитацияси.

4-мавзу. Ўтқир зотилжам.

Этиопатогенези, таснифи, касалликни шакли, оғирлиги ва кечувига боғлиқ холдаги клиникаси. Клиник синдромлар генези, уларни постсиндромли терапия кўриниши ва тактикаси. Илк ва катта ёшдаги болаларда зотилжамни “Болаларни интеграллашган усулда олиб бориш” (БКИУОБ) методикаси бўйича эрта аниқлаш ва ташхислаш. Ўтқир зотилжамни ўпка ичи ва ўпкадан ташқари асоратлари. Ташхиси. Зотилжам шаклига боғлиқ бўлган рентгенологик ўзгаришларни ўзига хослиги. Постсиндром терапияни тамойиллари. Зотилжамни оғир ҳолатда кечишидаги даволаш. Асоратларни даволаш.

5-мавзу. Ўтқир ревматик иситма.

Этиопатогенези, таснифи, асосий ва қўшимча ташхисот меъзонлари. Патологик жараённинг фаоллигига боғлиқ холдаги касаллик клиникасини ва кечишини ўзига хослиги. Лаборатор - инструментал ташхисот меъзонлари. Даволаш тамойиллари. Бирламчи ва иккиламчи ўтқир ревматик иситманинг профилактикаси.

6-мавзу. Миокардитлар.

Этиологияси, патогенези, таснифи. Туғма ва орттирилган миокардитларнинг клиникаси. Оғирлигига кўра кечуви. Замонавий ташхисот меъзонлари ва даволаш тамойиллари.

VII- семестр

1- мавзу. Пиелонефрит

Этиопатогенези, таснифи. Касалликка олиб келувчи омиллар. Касалликни кечиши ва даврига боғлиқ холдаги клиникаси. Ташхисот меъзонлари ва даволаш тамойиллари. Реабилитация.

2- мавзу. Гломерулонефритлар.

Этиопатогенези, таснифи. Клиник синдромлар генези, уларни кўриниши. Касалликни кечиши ва даврига боғлиқ холдаги клиникаси ва буйракнинг функционал ўзгаришлари. Ташхиси. Даволаш тамойиллари. Реабилитация.

3- мавзу. Сурункали гепатит.

Этиопатогенези, таснифи. Сурункали гепатит патогенезининг вирусли ва вирусли бўлмаган этиологиясининг ўзига хослиги. Серодиагностика. Касалликнинг шаклига боғлиқ холда жигардаги морфологик ўзгаришлар. Касалликни шакллари, кечиши ва даврига боғлиқ холдаги клиникаси. Лаборатор тиббий-асбобли ташхисот усуллари. Даволаш тамойиллари. Реабилитацияси. Сурункали жигар касалликда пархез терапия.

VIII- семестр

1-мавзу. Болаларга стационар ёрдам кўрсатиш. Буйрук №225

“Болаларни интеграллашган усулда олиб бориш” (БКИУОБ) методикаси асосида шошилиш ва устивор белгиларни баҳолаш бўйича изоҳлар.

Шошилиш ҳолатларни баҳолаш ва шошилиш даво тадбирлари. Устивор белгиларни баҳолаш

2- мавзу. Ўткир пневмониялар

Преморбид фон ҳолатидаги пневмониялар, касалликни эрта даврида қиёсий таъхис мезонлари, даволаш усуллари, асоратлари

3-мавзу. Пневмония асоратлари.

Пневмониянинг ўпка ичи ва ўпкадан таъқари асоратлари, турларини клинико-морфологик ўзгаришлари (нафас етишмовчилиги, юрак етишмовчилиги, инфекционн-токсик шок,плевритлар, юрак етишмовчилиги, пиопневмоторакс).

4-мавзу. Юрак-ритмининг бузилишлари.

Аритмия турлари, (автоматизм ва қўзғалувчанликни бузилиши)ЭКГ ўзгаришлари, даволаш, соғлиқни қайта тиклаш усуллари

5-мавзу. Юракнинг орттирилган нуқсонлари

Болаларда кечиш хусусиятлари, касалликни эрта даврида қиёсий таъхис мезонлари, даволаш усуллари, асоратлари

6-мавзу. Бириктирувчи тўқима тизимли касалликлари муаммолари.

Системали қизил югурик, системали склеродермия, болаларда кечиш хусусиятлари, касалликни эрта даврида қиёсий таъхис мезонлари, даволаш усуллари, асоратлари

IX- семестр

1-мавзу. Ошқозон ва 12 бармоқ ичак яра касллиги.

Этиопатогенез, клиника, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, таъхис, қиёсий таъхис, кечиши, натижа, даво, реабилитация.Стандарт ва индивидуал даво чоралари

2-мавзу. Гепатобилиар тизими касалликларининг.

Холицистит, холангит, холицистохолангит, болаларда кечиш хусусиятлари, касалликни эрта даврида қиёсий таъхис мезонлари, даволаш усуллари, асоратлари.

3-мавзу. Ичак сўрилишининг бузилиши билан кечадиган касалликлар.

Мальабсорбция, мальдигистия синдромлари. Целиакия, Экссудатив энтеропатиялар, болаларда кечиш хусусиятлари, касалликни эрта даврида қиёсий таъхис мезонлари, даволаш усуллари, асоратлари.

4 -мавзу. Тубулопатиялар.

Таснифи, таъхисоти ва қиёсий таъхисотида замонавий усуллари кўллаш, олдини олиш, даволаш ва реабилитацияси.

3.2.Модулдаги амалий машғулотлар мавзулари, ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

3.2.1. Амалий машғулотларнинг мавзулар рўйхати:

VI- семестр

- 1- мавзу.** Рахит. Таснифи, клиникаси, касалликни кечиши ва даври. Саломатлик гурухига боғлиқ даволаш тамойиллари ва профилактик чора-тадбирлари. Гипервитаминоз “Д”, ривожланиш сабаблари, клиника, давоси.
- 2- мавзу.** Спазмофилия.Этиопатогенез, спазмофилияни яширин ва яққол клиник курунишлари. Даволаш тамойиллари.
- 3- мавзу.** Болаларда диатезлар. Экссудатив-катарал диатез. Этиологияси. Патогенетик вариантлари ва уларнинг генези. Патогенетик вариантларга боғлиқ холдаги клиникасининг ўзига хос кечиши. Оқибати. Парваришнинг ўзига хослиги.
- 4- мавзу.** Болалар диатезлар. Лимфатико-гипопластик диатез. Нерв - артритик диатез. Этиологияси. Патогенези. Клиниканинг узига хос кечуви. Оқибати. Парваришнинг узига хослиги.
- 5- мавзу.** Болаларда овқатланиш бузилишлари. Оқсил - энергетик танқислик. Экзоген ва эндоген омиллар. Танқислик даражасига кўра клиник кўруниши. Овқатланишни коррекцияси. Медикаментоз даволаш ва реабилитация.
- 6- мавзу.** Болаларда танқислик анемияси. Гемопозтик фактор етишмовчилиги оғирлик даражаларига кўра этиопатогенези, клиник кечуви. Овқатлантириш. Даволаш мезонлари.
- 7- мавзу.** Сепсис. Сепсисни кўрунишларига кўра этиопатогенези, таснифи, клиникаси (септицемия ва септикопиемия).
- 8- мавзу.** Сепсис. Касалликни турли даврларида даволаш мезонлари. Пассив ва актив ҳамда специфик ва носпецифик иммунотерапия.
- 9- мавзу.** Бронхитлар. Бронхитни шаклига кура этиопатогенези, таснифи, клиникаси, ташхислаш, даво тамойиллари.
- 10- мавзу.** Ўткир зотилжам. “Болаларни интеграллашган усулда олиб бориш” (БКИУОБ) методикаси асосида зотилжамни эрта ташхислаш ва оғирлик даражасини баҳолаш. Зотилжамни келиб чиқишига олиб келувчи факторлар, этиопатогенез. Зотилжамни турли шаклдаги кечувига кўра клиник кўрунишлари.
- 11- мавзу.** Ўткир зотилжам. Ўпка ичи ва ўпкадан ташкари асоратлари. Ташхиси. Зотилжам шаклига боғлиқ бўлган рентгенологик ўзгаришларни ўзига хослиги. Постсиндром терапияни тамойиллари. Зотилжамни оғир холатда кечишидаги даволаш. Асоратларни даволаш.
- 12- мавзу.** Бронхоэктатик касаллик. Этиопатогенези. Касалликнинг даври ва оғирлик даражаларига кўра клиник кечиши, асоратлари, ташхислаш, даволаш тамойиллари.
- 13- мавзу.** Ўткир ревматик иситма (Ревматизм). Этиология, патогенез, таснифи. Касалликни асосий ва кўшимча ташхисот мезонлари,

бирламчи ва қайталанувчи ревматизмда ревматик кардитни ўзига хослиги.

- 14- **мавзу.** Ўткир ревматик иситма (Ревматизм). Марказий асаб тизими ва бошқа аъзоларнинг шикастланишидаги клиник аломатлар, замонавий боскичларда ўткир ревматик иситманинг клиник кўринишини ўзига хослиги, ташхислаш, боскичли даволаш.
- 15- **мавзу.** Миокардитлар. Туғма ва орттирилган кардилар. Таснифи, экстракардиал ва кардиал белгилари, киёсий ташхис, орттирилган ва туғма кардитлар даволаш тамойиллари.
- 16- **мавзу.** Ювенил ревматоидли артрит. Этиология, патогенез, таснифи. Касалликни шакли, фаоллик даражаси ва кечишига боғлиқ булган клиникаси.
- 17- **мавзу.** Ювенил ревматоидли артрит. Стилл синдроми ва Вислер-Фанкони субсепсининг клиник курилиши. Ревматоид артритни ташхисот меъзонлари ва замонавий даволаш тамойиллари. Оқибати.
- 18- **мавзу.** Туғма юрак нуқсони. Гемодинамика бузилишни ҳисобга олган ҳолда тасниф. Касалликни кечиш боскичлари, нисбатан кўп учрайдиган туғма юрак нуқсони клиник курилишлари. Ташхис, дори дармонлар билан даволаш. Оператив даवони ўтказишга кўрсатма ва қарши кўрсатма.

VII- семестр

- 1- **мавзу.** Сийдик чиқариш инфекцияси инфекцияси. Этиопатогенези, касалликка олиб келувчи омиллар, таснифи. Уретрит ва циститнинг клиник курилиши, ташхислаш ва даволаш тактикаси.
- 2- **мавзу.** Пиелонефрит. Этиопатогенези, касалликка олиб келувчи омиллар, таснифи. Пиелонефритнинг клиник курилиши, ташхислаш ва даволаш тактикаси.
- 3- **мавзу.** Гломерулонефрит. Касалликни кечиши ва даврига боғлиқ ҳолдаги этиопатогенез, таснифи, клиникаси. Ўтақчи клиник аломатлар ва уларнинг касалликни шакли ҳамда кечишидаги ўзига хослик.
- 4- **мавзу.** Гломерулонефрит. Ташхислаш. Пархезли терапия. Доридармонлар билан даволаш. Профилактика. Прогноз.
- 5- **мавзу.** Сурункали гастрит ва гастродуоденитлар. Шилликни морфологик ўзгариши ошқозон секретациясини ҳолати ва касаллик даврига боғлиқ ҳолдаги этиопатогенез, клиника. Ташхиси. Пархез. Дори дармонлар билан даволаш. Яра касаллиги. Этиологияси, патогенези, клиникаси, таснифи. Лаборатор инструментал текширув. Ташхиси. Пархез. Дори дармонлар билан даволаш.
- 6- **мавзу.** Сурункали панкреатитлар. Этиопатогенез, клиника, асорати. Лаборатор тиббий - асбобли ташхисот усуллари. Пархез терапия, дори дармонлар билан даволаш
- 7- **мавзу.** Холепатиялар. Ўт чиқарув йулларининг функционал етишмовчилиги (дискинезиялар) ва яллигланиши, этиопатогенези, таснифи, касалликни шакллари, даврига ва кечишига кура клиникаси.

Ташхислаш, пархез терапия. Дори дармон даволаш тамойиллари.

- 8- мавзу.** Сурункали гепатит. Этиопатогенези, таснифи. Сурункали гепатит патогенезининг вирусли ва вирусли булмаган этиологиясининг узига хослиги. Серодиагностика. Касалликнинг шаклига боғлиқ холда жигардаги морфологик ўзгаришлар.
- 9- мавзу.** Сурункали гепатит. Касалликни шакллари, кечиши ва даврига боғлиқ холдаги клиникаси. Лаборатор тиббий-асбобли ташхисот усуллари. Даволаш тамойиллари. Реабилитацияси. Сурункали жигар касалликда пархез терапия.

VIII семестр

1-мавзу. Болаларга стационар ёрдам кўрсатиш. Буйруқ №225.

Шошилинч ва устивор белгиларни баҳолаш буйича изохлар. Шошилинч ҳолатларни баҳолаш ва шошилинч даво тадбирлари. Устивор белгиларни баҳолаш.

2-мавзу. ЖССТ стандартлар асосида болаларни ўсиш, ривожланишини баҳолаш ва мониторинг қилиш.

3-мавзу. Бронхобструктив синдром.

Қиёсий ташхислаш. Рецидивланувчи обструктив бронхитлар. Бронхиолит. Обструктив бронхитлар.

4-мавзу. Ўткир бронхитлар.

Этиопатогенез, тасниф, стандарт ташхислаш. Стандарт ва индивидуал даво чоралари.

5-мавзу. Ўткир пневмония.

Этиопатогенез, таснифи, преморбид фонга боғлиқ холда клиникаси, кечиши, асоратлари, профилактика. Стандарт ва индивидуал даво чоралари. Йўтал ва қийин нафас олувчи болаларни қиёсий ташхислаш(БКУОБ).

6-мавзу. Ўткир пневмония қиёсий ташхислаш. Болаларда Covid-19 коронавирус инфекцияси.

7-мавзу. Пневмония асоратлари. Пневмониянинг ўпка ичи ва ўпкадан ташқари асоратлари, турларини клинко-морфологик ўзгаришлари (нафас етишмовчилиги, юрак етишмовчилиги, инфекционн-токсик шок,плевритлар, юрак етишмовчилиги, пиопневмоторакс).

8-мавзу. Ўпка-бронх тизимининг ирсий касалликлари. Муковицидоз. Этиопатогенез, клиникаси, кечиши, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, ташхис, асоратлари, даволаш, реабилитацияси.

9-мавзу. Болаларда ЭКГ таҳлил қилиш хусусиятлари.

10-мавзу. Юрак ритмининг бузилиши. Юрак ритми бузилишининг клиник кўриниши, қиёсий ташхиси.

11-мавзу. Юрак ритмининг бузилиши. Уларнинг асоратлари ва давоси. Стандарт ва индивидуал даво чоралари.

12-мавзу. Орттирилган юрак нуксонлари.

Этиопатогенез, тасниф, стандарт ташхислаш, орттирилган юрак

нуксонларининг клиник намоён бўлиши. Стандарт ва индивидуал даво чоралари.

13-мавзу. Перикардитлар.

Этиопатогенез, клиникаси, кечиши, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, таъхис, асоратлари, даволаш, реабилитацияси

14-мавзу. Бактериал-септик эндокардит. Этиопатогенез, клиникаси, кечиши, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, таъхис, асоратлари, реабилитацияси.

15-мавзу. Кардиомиопатиялар.

Гипертрофик кардиомиопатиялар ва дилатацион кардиомиопатиялар этиопатогенез, клиникаси, кечиши, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, таъхис, асоратлари, даволаш, реабилитацияси.

16-мавзу. Сепсис.

Этиопатогенез, клиникаси, кечиши, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, таъхис, асоратлари.

17-мавзу. Бириктирувчи тўқиманинг системали касалликлари.

Ювенил ревматоид артритлар. Этиопатогенез, клиникаси, кечиши, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, таъхис, асоратлари, даволаш, реабилитацияси

18-мавзу. Бириктирувчи тўқиманинг системали касалликлари.

Системали кизил югурги. Дерматомиозит. Системали склеродермия. Этиопатогенез, клиникаси, кечиши, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, таъхис, асоратлари, даволаш, реабилитацияси.

IX - семестр

1-мавзу. Ошқозон ичак системасини функционал бузилишлари.

Сурункали гастроэнтеритлар. Этиопатогенез, клиника, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, таъхис, киёсий таъхис, кечиши, натижа, даво, реабилитация. Стандарт ва индивидуал даво чоралари. “Болалар касалликларини интеграллашган усулда олиб бориш” (БКИУОБ) методикаси асосида сувсизланиш даражаларини аниқлаш ва орал регидратацияни белгилаш.

2-мавзу. Ошқозон ва 12 бармоқли ичак яра касаллиги.

Этиопатогенез, клиника, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, таъхис, киёсий таъхис, кечиши, натижа, даво, реабилитация. Стандарт ва индивидуал даво чоралари

3-мавзу. Ўт йўллари касалликлари.

Этиопатогенез, клиника, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, таъхис, киёсий таъхис, кечиши, натижа, даво, реабилитация. Стандарт ва индивидуал даво чоралари

4-мавзу. Сурункали гепатитлар. Сурункали гепатитларнинг таърифи, таъсифи, этиопатогенези, клиникаси. Стандарт ва индивидуал даво чоралари. Асоратлари.

5-мавзу. Сурункали панкреатит.

Этиопатогенез, клиника, ташхис, кечиши, асоратлари, киёсий ташхислаш. Даво принциплари. Стандарт ва индивидуал даво чоралари

6-мавзу. Мальабсорбция, мальдигистия синдромлари. Целиакия, Муковисцидоз, болаларда кечиш хусусиятлари, касалликни эрта даврида киёсий ташхис мезонлари, даволаш усуллари, асоратлари. Таъриф, этиопатогенез, тасниф, ташхислаш мезонлари, болаларда жигар циррозини кечиш хусусиятлари. Стандарт ва индивидуал даво чоралари.

7-мавзу. Ичакнинг носпецифик яллиғланиш касалликлари. Сурункали энтероколит. Этиопатогенез, клиника, лаборатор-инструментал текшириш усуллари, ташхис, НЯК. Крон касалликлари билан киёсий ташхис, кечиши, натижа, даво, реабилитация. Стандарт ва индивидуал даво чоралари.

8-мавзу. Сийдик йўллари инфекциялари.

Этиология, патогенез, касалликнинг клиник кечуви, киёсий ташхисоти, давоси. Стандарт ва индивидуал даво чоралари

9-мавзу. Пиелонефритлар.

Ўткир гломерулонефритлар. Этиология, патогенез, касалликнинг клиник кечуви, киёсий ташхисоти, давоси. Стандарт ва индивидуал даво чоралари

10-мавзу. Гломерулонефритлар.

Ўткир гломерулонефритлар. Этиология, патогенез, касалликнинг клиник кечуви, киёсий ташхисоти, давоси. Стандарт ва индивидуал даво чоралари.

11-мавзу. Дисметаболик нефропатия ва тубулопатиялар. Таснифи, ташхисоти ва киёсий ташхисотида замонавий усуллари кўллаш, олдини олиш, даволаш ва реабилитацияси.

12-мавзу. Сурункали буйрак етишмовчилиги.

Этиопатогенез, таснифи ташхис мезонлари. даволаш усуллари гемодиализга кўрсатма ва қарши кўрсатма.

3.2.2. Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Амалий машғулотлар мультимедиа қурилмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир ўқитувчи томонидан ўтказилади. Амалий машғулотлар 50% назарий ва 50% клиник ўқув амалиётидан иборат.

Амалий машғулотларни ўтказишда қуйидаги дидактик тамойилларга амал қилинади:

- Амалий машғулотларни мақсадини аниқ белгилаб олиш;
- Ўқитувчининг инновацион педагогик фаолияти бўйича билимларни

чуқурлаштириш имкониятларига талабаларда қизиқиш уйғотиш;

- Талабада натижани мустақил равишда қўлга киритиш имкониятини таъминлаш;
- Талабани назарий-методик жиҳатдан тайёрлаш ва ҳ.к.

3.2.3. Модулни ўқитиш давомида эгалланадиган амалий кўникмалар ва компетенциялар:

Модул давомида эгалланадиган амалий кўникмалар рўйхати:

1. Анамнез йиғиш, ташхис қўйиш, даволашни буюриш ва лаборатор-инструментал текширишлар интерпретацияси;
2. Даво режасини тузиш.
3. Касаллик тарихини ёза олиш ва эпикриз ёзишни билиш.
4. Антропометрик (тана (бўй) узунлиги, вазн ва ТВИ) ўлчовларни баҳолаш.
5. Боланинг керак бўлган вазнини ва вазн етишмовчилигини аниқлаш.
6. Овқатлантириш варақасини тузиш.
7. Кўкрак ёшидаги болаларда ахлат ҳолати ва копрограммани баҳолаш.
8. Юқори нафас йўлларида шиллик йиғиш;
9. “Болалар касалликларини интеграллашган усулда олиб бориш” (БКИУОБ) методикаси асосида нафас олиш сонини аниқлаш, нафас олишда бурун қанотлари ва қовурғалараро мушаклар иштирокини баҳолашни, зотилжам ва унинг оғирлигини таснифлашни;
10. Кислород палаткасидан фойдалана билиш;
11. Юрак-қон томир, нафас, хазм ва айирув тизимларининг патологик симптомларини текшириш;
12. Зимницкий, Аддис-Каковский, Нечипоренко, Амбурже усуллари лаборатор текширишларини тахлили;
13. Умумий қон тахлилин баҳолаш;
14. Қоннинг биокимёвий кўрсаткичларини тахлил қилиш;

Модул давомида эгалланадиган компетенциялар (номи, коди) рўйхати:

- УК 1¹. Абстракт фикр юритиш, ходисаларни таҳлил ва синтез қилиш қобилиятига эга бўлиш;
- УК 2. Дунёқарашни шакллантириш учун фалсафий билимларнинг асосларидан фойдаланиш қобилияти;
- УК 3. Ностандарт вазиятларда ҳаракат қилиш қобилияти, қабул қилинган қарорлар учун ижтимоий ва ахлоқий жавобгарликни олишга тайёрлик;
- УК 4. Ўз-ўзини ривожлантиришга, англашга, ўқишга, ижодий салоҳиятдан фойдаланишга тайёрлик;
- УКК 1². Касбий фаолиятнинг стандарт вазифаларини ахборот, библиографик манбалар, биотиббийёт терминологияси, ахборот-коммуникация технологиялари ва ахборот хавфсизлигининг асосий талабларини ҳисобга олган ҳолда ҳал қилишга тайёрлик;

¹ УК- умумий компетенция

² УКК – умумий касбий компетенция

УКК 2. Профессионал фаолиятдаги муаммоларни ҳал қилиш учун оғзаки ва ёзма равишда рус ва хорижий тилларда мулоқот қилишга тайёрлик;

УКК 3. Тиббий ҳужжатларни юритишга тайёргалик;

УКК 4. Касбий муаммоларни ҳал қилишда дори воситаларини ва уларнинг комбинацияларини тиббий мақсадларда ишлатишга тайёрлик;

УКК 5. Тиббий ёрдам кўрсатишда кўзда тутилган тиббий асбоблардан фойдаланишга тайёрлик.

Модул давомида клиник ўқув амалиётни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Талабаларнинг ўқув клиник амалиёти кафедранинг клиник базалари бўлимларда ўтказилади. Амалий машғулотда амалий кўникмаларга ўргатиш жараёни батафсил режалаштирилади ва 3 босқични ўз ичига олади:

1. Кириш қисми – машғулотнинг мақсади ва вазифалари аниқланади, ўрганилаётган кўникмадан фойдаланишнинг мотивацион асоси, унинг назарий жиҳатлари муҳокама қилинади. Агар техник воситаларни қўллаш талаб этилса (пикфлоуметр, спироанализатор, тонометр, отоскоп, офтальмоскоп ва ш.ў.), унда уларнинг таъсир механизми, қўллаш техникаси таништирилади.

2. Кўникмани намоиш қилиб бериш ва кўп марта машқ қилиш – бунда кўникмани босқичларга тўғри тақсимлашга алоҳида эътибор қаратилади. Тескари алоқани олгунга қадар, яъни ўрганаётган шахс мустақил, бироқ педагог назорати остида бажара олганда, кўникмани бажаришнинг барча босқичларини умумлаштириш, ўзаро бир-бирида кўп марта машқ қилиш ва фақат кўникмага эга бўлгандан сўнг беморда қўллагунча, ҳар бир босқични тахлили намоиш қилинади.

3. Хулоса – ўрганаётган шахс билан ушбу кўникманинг аҳамиятини муҳокама қилиш ва уни турли вазиятларда қўллаш. Сўров асосида бирламчи бўғиннинг ўмақсади ва вазифаларига эришилганлигига ишонч ҳосил қилиш. Ўқитиш жараёнида юзага келган муаммоларни аниқлаш ва ҳал қилиш.

Талабаларга бажарилаётган амаллар алгоритми мавжуд бўлиши лозим (кафедранинг услубий қўлланмасида касбий йўриқномалар батафсил ёритилган, ўқув хонаси деворига схема кўринишида осиб қўйилган бўлиши лозим). Ўқитувчи назорат қилади ва керак бўлганда талабалар ишидаги хатоликларни тўғрилайди. Талаба, унинг хатоси нимада эканлигини, ўқитувчига ва бошқа талабаларга тушунтириб беради ва сўнгра муолажани такрорлайди. Интерфаоллик шунда намоён бўладиги, бунда бошқа талабалар эксперт сифатида чиқишга ва ўқитилаётган талабанинг амалий кўникмани тўғри ўзлаштирганлигини баҳолашга тайёр бўлишлари лозим.

Машғулот сўнггида ўқитувчи ҳар бир талабанинг амалий кўникмани ўзлаштирганлик даражасини баҳолайди. Талаба амалий кўникмани ўзлаштира олмаган вазиятларда, машғулотдан ташқари вақтда мустақил ўзлаштириш тавсия этилади.

4. Мустақил таълим ва мустақил ишлар, ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

4.1.Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулар рўйхати:

VI-VII семестр

1. Сепсиснинг иммунотерапияси.
2. Гипервитаминозлар клиникаси.
- 3.Замбуруғларга қарши дори воситаларини клиник-фармакологик характеристикаси ва уларнинг қулланиши.
- 4.Ўткир зотилжамда юқиб шароитларга қараб антибактериал терапия.
5. Болаларда ўпка касалликларининг қиёсий ташхисотини ишлаб чиқиш.
- 6.Ревматизмни замонавийбоскичдаги клиник хусусиятлари
- 7.Ревматизмда бирламчи ва иккиламчи профилактика тадбирлари
- 8.Норевматик кардитнинг турли ёшдаги болалардаги клиник хусусиятлари
9. Яллиғланишгақарши ностероид препаратларнинг замонавий турлари
- 10.Бириктирувчи туқиманинг диффуз касалликлари учун умумий булган аломатлар ва синдромлар
11. Болаларда ўткир юрак етишмовчилиги
12. Болаларда нафас етишмовчилиги.
13. Яра касаллигини даволашнинг замонавий аспектлари
14. Меъда ости беzi касалликларини ташхисот усуллари
15. Фермент препаратлар ва уларни қўллаш учун кўрсатмалар
16. Сурункали гепатитнинг янги даволаш усуллари

VIII- IX семестр

1. Болаларда ўпка касалликларининг қиёсий ташхисотини ишлаб чиқиш.
2. Бронхитларнинг қиёсий ташхисоти
3. Ўткир зотилжам рентгенограмма интерпритацияси.
- 4.Ташқи нафасни текшириш усуллари
- 5.Йўтал билан кечувчи касалликларни қиёсий ташхисоти.
6. Кардиоревматологик касалликларда ЭКГ кўрсаткичларининг ўзгаришлари
7. Ревматоид артрит болаларда кечиши
8. Орттирилган юрак нуқсонлари
9. Умумий қон таҳлилининг интерпритацияси
- 10.Тизимли қизил югуруғ, қиёсий ташхисоти.
- 11.Яра касаллигини даволашнинг замонавий аспектлари
- 12.Ошқозон ичак трактини ва рентгеноскопияси ва рентгенографисини интерпритацияси
13. Ўт йўллари, жигар,ошқозон ости беzi УТТ сини интерпритацияси.
14. Биохимик қон таҳлилининг интерпритацияси
15. Умумий қон таҳлилининг интерпритацияси
16. Мальабсорбция синдроми

17. Болаларда сурункали энтероколитлар
18. Сийдик тахлиллари микроскопик текширишни баҳолаш. (Каковского-Аддиса, Нечипоренко)
19. Зимницкий Амбурже сийдик тахлилларини баҳолаш
20. Сурункали буйрак етишмовчиликлари

4.2. Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг шакллари:

Модул бўйича талаба мустақил ишни ташкил этишда қуйидагилардан фойдаланади:

- Рефератлар тайёрлайди ва химоя қилади
- Презентациялар тайёрлайди.
- Органайзерлар тузади
- Докладлар тайёрлайди.
- Муаммога йўналтирилган вазиятли масалалар ечади.

4.3. Мустақил таълим ва мустақил ишларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Педиатрия модули бўйича мустақил иш аудитория ва аудиториядан ташқари ўтказилади.

Талаба мустақил ишни ташкил этишда қуйидаги шакллардан фойдаланилади:

- аудитория машғулотларидан ташқари тренажёр, муляж ва симуляцион залларда/марказларда тасдиқланган амалий кўникмаларни педагог назоратида сон ва сифат жихатдан бажариш ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш дафтарларида акс эттириш;
- тиббиёт ОТМ клиникалари ва клиник ўқув базаларида аудиториядан ташқари ташкиллаштирилган клиник навбатчиликда тасдиқланган амалий кўникмаларни навбатчи шифокор-педагог назоратида сон ва сифат жихатдан бажариш ва навбатчилик дафтарларида акс эттириш;
- аҳоли орасида санитар оқартув ишларини суҳбат ва маърузаларни ўтказиш;
- айрим назарий мавзуларни ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш;
- берилган мавзу бўйича ахборот (реферат) тайерлаш;
- модулнинг бўлимлари ёки мавзулари устида махсус ёки илмий адабиётлар (монографиялар, мақолалар) бўйича ишлаш ва маърузалар қилиш;
- вазиятли ва клиник муаммоларга йўналтирилган вазиятли масалалар ечиш;
- CASE (реал клиник вазиятлар ва клиник вазиятли масалалар асосида case-study) ечиш.
- моделлар яшаш, кроссвордлар тузиш, органайзерлар тузиш ва ҳ.к.

Педиатрия модули бўйича курс иши режада кўзда тутилмаган.

Модул бўйича талабалар билимини баҳолаш мезонлари

Болалар касалликлари пропедевтикаси модули бўйича баҳолаш мезонлари ҳақидаги маълумот модул бўйича биринчи машғулотда талабаларга эълон қилинади.

Талабаларнинг модул бўйича ўзлаштириш даражасининг Давлат таълим стандартларига мувофиқлигини таъминлаш учун қуйидаги назорат турлари ўтказилади:

- жорий назорат (ЖН);
- оралик назорат (ОН);
- якуний назорат (ЯН).

Модулга ажратилган 19 кредитни талаба ЖН давомида йиғади.

ЖОРИЙ НАЗОРАТ (ЖН)

ЖНда талабанинг модул мавзулари бўйича билим, амалий кўникма ва компетенцияларни эгаллаш даражасини аниқлаш ва баҳолаб бориш кўзда тутилади. Модул бўйича ЖН оғзаки, ўргатувчи-назорат тестлари, тарқатма материаллари билан ишлаш, вазиятли масалалар, муляж ва фантомларда ишлаш маълумотларини ўрганиш, уйга берилган вазифаларни текшириш ва шу каби бошқа шаклларда ўтказилиши мумкин.

Баҳолашда талабанинг билим даражаси, амалий машғулоти материалларини ўзлаштириши, назарий материал муҳокамасида ва таълимнинг интерактив усулларида иштирокининг фаоллик даражаси ҳисобга олинади.

Ҳар бир машғулотда барча талабалар баҳоланиши шарт. Максимал балл 100, ўтиш бали 55 балл.

Жорий назоратда саралаш (ўтиш) баллидан кам балл тўплаган ва узрли сабабларга кўра назоратларда қатнаша олмаган талабага қайта топшириш учун, навбатдаги шу назорат туригача, сўнгги жорий назорат учун якуний назоратгача бўлган муддат берилади.

Жорий назоратда талаба ажратилган кредитни тўлиқ тўплаши шарт, шундагина у ЯН киритилади.

Касаллиги сабабли дарсларга қатнашмаган ҳамда белгиланган муддатларда жорий назоратни топшира олмаган талабаларга факультет декани фармойиши асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда топширишга рухсат берилади.

Семестр якунида модул бўйича жорий назоратда саралаш балидан кам балл тўплаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида модулни ўзлаштира олмаган талаба факультет декани тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан талабалар сафидан четлаштирилади.

Модул бўйича таълим олувчи рейтинг куйидагича аниқланади:

Балл	ECTS баҳо	ECTS нинг таърифи		Баҳо	Таърифи
86-100	A	"аъло" – аъло натижа, минимал ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; муаммоли саволларни аниқлаши, ўз қарашларини илмий-амалий тилда асослаб бера олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши ва уни қисқа вақт ичида илмий ва амалий масалаларни ечишда самарали қўллай олиши; ностандарт вазиятларда муаммоларни мустақил ва ижодий ҳал қила олиш қобилиятини кўрсата олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши; амалий масалаларни қисқа, асосланган ва рационал равишда ҳал этиши; модул дастурида тавсия этилган асосий ва қўшимча адабиётларни тўлиқ ва чуқур ўзлаштириши; модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаш, уларга танқидий баҳо бериш ва бошқа модуллар илмий ютуқларини қўллай олиши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамада фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда юқори маданият даражасига эга бўлиши лозим;	5	аъло
81-85	B	"жуда яхши" – ўртадан юқори натижа, айрим ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик	4	яхши

			<p>саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши; амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намоён қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда жуда яхши маданият даражасига эга бўлиши лозим;</p>		
71-80	С	"яхши" – ўртача натижа, сезиларли ҳатоликлар билан	<p>модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши, аммо бир оз камчиликлар билан; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини</p>		

			<p>билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши;</p> <p>амалий кўникмаларни мустақил равишда бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни эгаллаши, аммо бир оз камчиликлар билан;</p> <p>амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намоиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги;</p> <p>модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши;</p> <p>назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда яхши даражага эга бўлиши лозим;</p>		
60-70	D	"қоникарли" – сушт натижа, қўпол камчиликлар билан	<p>давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида етарли билим ҳажмига эга бўлиши;</p> <p>терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим хатоларга йўл қўйиши;</p> <p>жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намоиш қилишда қийналганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намоиш этиши;</p> <p>амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил аммо ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши;</p> <p>компетенцияларни мустақил, аммо ҳатоликлар билан эгаллаши;</p> <p>модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни</p>	3	Қони қарли

			<p>ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқиётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;</p>		
55-59	Е	"ўрта" – минимал натижага тенг	<p>давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида қониқарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим қўпол хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда ва хатоларга йўл қўйганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил эмас ва ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; компетенцияларни мустақил эмас ва ҳатоликлар билан эгаллаши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқиётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;</p>		
31-54	FX	"қониқарсиз" – минимал даражадаги билимларни олиш	<p>давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; илмий терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий мантикий хатоларга йўл қўйса;</p>	2	Қониқарсиз

		учун қўшимча мустақил ўзлаштири ши зарур	назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса; амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.		
0-30	F	"мутлоқ қониқарсиз " – тўлиқ қайта ўзлаштири ши лозим	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий ва қўпол манتيкий хатоларга йўл қўйса ёки умуман жавоб бермаса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса ёки умуман бажармаса; амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.		

ОРАЛИҚ НАЗОРАТ (ОН)

Педиатрия модули бўйича ОН семестр ўртасида бир марта ўтказилади. ОНга ЖН бўйича тегишли кредитларни тўплаган талаба киритилади. ОН тури кафедра мажлисининг қарори билан белгиланади. ОНда саралаш бали (55балл) йиға олмаган талаба якуний назоратга қўйилмайди.

Оралиқ назоратни ўтказиш жараёни кафедра мудирининг томонидан тузилган комиссия иштирокида даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, оралиқ назорат натижалари бекор қилинади ва оралиқ назорат қайта ўтказилади.

ЯКУНИЙ НАЗОРАТ (ЯН)

ЖНга ажратилган кредитларни тўлиқ тўплаган талаба ЯНга киритилади. ЯНда талабанинг билим, кўникма ва малакалари модулнинг умумий мазмуни доирасида баҳоланади. ЯН модул бўйича ўқув машғулоти тугаганидан сўнг ёзма шаклида ўтказилади. Бунда талабаларнинг компетенцияларини, амалий кўникмаларни эгаллаш даражаси ва назарий билимлари текширилади. ЯНда саралаш балини (55 балл) йиға олмаган талаба ЯНдан ўтмаган ва модулни ўзлаштирмаган деб ҳисобланади (ЖНда кредитни тўлиқ йиғган бўлса ҳам).

Таълим муассасаси ректорининг буйруғи билан ички назорат ва

мониторинг бўлими раҳбарлигида тузилган комиссия иштирокида якуний назоратни ўтказиш жараёни даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, якуний назорат натижалари бекор қилинади ва якуний назорат қайта ўтказилади.

Касаллиги сабабли якуний назоратни топшира олмаган талабаларга факультет декани фармойиши асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда топширишга рухсат берилади.

Семестр якунида якуний назоратда саралаш балидан кам балл тўплаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида модулни ўзлаштира олмаган талаба факультет декани тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан талабалар сафидан четлаштирилади.

Талаба назорат натижаларидан норози бўлса, модул бўйича назорат тури натижалари эълон қилинган вақтдан бошлаб бир кун мобайнида факультет деканига ариза билан мурожаат этиши мумкин. Бундай ҳолда факультет деканининг тақдимномасига кўра ректор буйруғи билан 3 (уч) аъзодан кам бўлмаган таркибда апелляция комиссияси ташкил этилади.

Апелляция комиссияси талабаларнинг аризаларини кўриб чиқиб, шу куннинг ўзида хулосасини билдиради.

Баҳолашнинг ўрнатилган талаблар асосида белгиланган муддатларда ўтказилиши ҳамда расмийлаштирилиши факультет декани, кафедра мудири, ўқув бўлими ҳамда ички назорат ва мониторинг бўлими томонидан назорат қилинади.

5. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбалари

5.1. Асосий адабиётлар

1. Факультет педиатрия. Муратходжаева А.В., Даукш И.А., Пирназарова Г.З., Хакимова У.Р., Икрамова Д.Т. Дарслик.Т. “TURON – IQBOL” ЎзРОЎМТВ. 2015й
2. Педиатрия. Муратходжаева А.В. Дарслик. Т. 2020й.
3. Педиатрия (Ревматические и системные заболевания соединительной ткани у детей). Муратходжаева А.В., Геппе Н.А., Даукш И.А., Хакимова У.Р., Акилова Ф.А. Учебник. Т.2020й
4. Детские болезни. Шабалов Н.П. 1 и 2 том. Учебник. М. 2009г.
Детские болезни. Баранов А.М. Учебник. М. 2008г.
5. Gospital Pediatriya Рахимов С.А., Исроилов А.Р. Тошкент. 2010й

5.2. Қўшимча адабиётлар

1. Болаларда сурункали панкреатит. А.В. Муратходжаева ва бошқалар. Ўқув – услубий қўлланма. Т. 2012й.
2. Хронический панкреатит у детей. Даукш И.А. и соавт. Учебно- методическое

- пособие. Т. 2012г.
3. Инфекционно – воспалительные заболевания почек и мочевыводящих путей у детей. Даукш И.А. и соавт. Учебное пособие. 2014г
 4. Болаларда буйрак ва сийдик чиқарув йўлларидаги инфекцияларнинг касалликлари. А.В. Муратходжаева ва б. Ўқув қўлланма.Т. 2020й
 5. Болаларда ювенил ревматоидли артрит. А.В. Муратходжаева ва б. Ўқув қўлланма. Т. 2018й.
 6. Ювенильный ревматоидный артрит у детей. А.В. Муратходжаева и соавт. Учебное пособие. 2018г
 7. Болаларда ўткир ревматик иситма. А.В. Муратходжаева ва б. Ўқув қўлланма.Т. 2020й.
 8. Острая ревматическая лихорадка у детей. А.В. Муратходжаева и соавт., Учебное пособие. Т. 2020г.
 9. Болалар кардиоревматологияси. АлимовА.В, РахматуллаеваА.К. УзРОУМТВ. 2004й.
 10. Талабаларнинг клиник фикрлашини баҳолаш варақалари. Алимов А.В. тахририяти остида. Услубий қўлланма. УзРОУМТВ. 2006й.
 - 11.Рачинский С.В., Таточенко В.К. Болезни органов дыхания у детей. М. «Медицина», 1988г.
 - 12.Болаларга стационар ёрдам курсатиш. Методик қўлланма. (УзССВ №225 буйруги, 2013 й.)
 - 13.Даминов Т.О., Халматова Б.Т., Бобоева У.Р. Болалар касалликлари. Дарслик. Т.2013 й.
 - 14.Даминов Т.О., Халматова Б.Т., Бобоева У.Р. Детские болезни. Учебник. Т. 2013г.
 - 15.Фармако-рецептурный справочник педиатра. Под редакцией Усова И.Н.. Минск. 1990г.
 - 16.Бабаджанов Б.Д., Охунов А.О. Асептика. Сценарии для проведения практических занятий с использованием современных педагогических технологий составленные на основе единой методической системы. Методическая рекомендация. Ташкент. 2018 г.

5.3.Интернет сайтлари

1. www.ziyounet.uz
2. <http://pubmed.com>Международный сайт медицинской литературы.
3. <http://emedicine.com>Международный сайт медицинской литературы.
4. <http://medscape.com>Международный сайт медицинской литературы.
5. <http://elibrary.ru>Международный сайт электронной медицинской литературы.
6. <http://uptodate.com>Российский сайт медицинской литературы.

7. <http://ecicm.org>Международный организационный сайт медицинской дискуссии.
8. <http://cochrain.com>Главная центральная библиотека Кохрейна.

3.03.ПЕДИАТРИЯ МОДУЛИ СИЛЛАБУСИ

Модулнинг тўлиқ номи		ПЕДИАТРИЯ	
Модул коди:	Кредит ҳажми - 19 кредит Шундан: ЖН – 19 кредит ОН – 0 кредит (мажбурий) ЯН – 0 кредит (мажбурий)	Модул ўтилиш даври: 6 -10 семестрлар	ECTS value: 10
Таълим йўналиши	5510200 – «Педиатрия иши»	3-5 босқич бакалаврлари	
Модулнинг давомийлиги	60 кун		
Ўқув соатлари ҳажми:	Жами соат:	684	
	Шунингдек:		
	маъруза	40	
	амалий машғулот	140	
	клиник ўқув амалиёти	180	
	мустақил таълим	324	
Ўқув модулининг статуси	Клиник модуллар блоки		
ОТМ номи, манзили			
Кафедра номи			
Мазкур курснинг ўқитувчилари ҳақида маълумот	Маърузачиларнинг Ф.И.Ш. Амалий машғулот ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш.	E-mail: E-mail:	
Машғулот вақти ва жойи			
Модулнинг мазмуни	Талабалар, болаларда кўп учрайдиган касалликлар туғрисида тўлиқ билим олишга эга бўладилар. Бунда назарий билимлар, энг кўп тарқалган касалликларнинг келиб чиқиши сабаблари, патогенетик механизмлари, ўзига хос клиник кўринишлари, асоратлари, даволаш тамойиллари ўрганиш.Талабалар касалликларни характерли кўринишларига асосланиб эрта тахминий ташхис қўйиш, касалликни асоратларини ташхис қила олиш, ташхислашни лаборатор – инструментал текширувлар натижаларига асосланган ҳолда олиб бориш, анамнез йиғиш, бемор кўруви, патологик ўзгаришларни аниқлаш, ва даволаш стандартлари асосида даволашни ўтказиш.		
Пререквизитлар	Анатомия, физиология, гистология, биология, биохимия,		

	фармакология, болалар касалликлар пропедевтикаси модуллари назарий қисми ҳисобланади.
Постреквизитлар	Педиатрия модули кейинчалик болалар гастроэнтерологияси, кардиоревматологияси, пульмонологияси, нефрологияси, аллергологияси мутахассислари учун назарий замин бўлиб хизмат қилади.
Модулнинг мақсади	талабаларни кичик ва катта ёшдаги болаларда учрайдиган классик кўринишидаги патологияларга бирламчи ташхис қўйишга, асоратларни аниқлашга, ушбу касалликларни тўғри бўйича билим ва кўникмаларни шакиллантиришдир.
Модулнинг вазифалари	<ul style="list-style-type: none"> – Касалликнинг этиологияси, патогенези, клиник хусусиятлари, асоратлари бўйича билимларни шакиллантириш. – Ўрганилаётган патологиянинг даволаш тамойилларини ўргатиш; – Ушбу касалликларни асосий клиник, лаборатор ва инструментал диагностик кўрсаткичларини таҳлил қилишни ўргатиш. – Анамнез йиғиш, клиник кўрув ўтказиш, текшириш режасини тузиш, тахминий ва якуний ташхис қўйишни ўргатиш; – Касаллик тарихини тўлдириш, кундалик ва эпикриз ёзишни ўргатиш; – Даволаш тактикасини ишлаб чиқиш, ҳамда ўрганилаётган патологияни профилактика чора тadbирларини ўтказиш.
Модул бўйича талабалар билими, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар	<p>Цикл якунида</p> <p>Талаба тасаввурга эга бўлиши керак: кичик ва катта ёшдаги болаларнинг асосий касаллик этиологияси, патогенези, клиникаси, диагностикаси, терапия принциплари ва профилактикаси</p> <p>Талаба билиши шарт:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кичик ва катта ёшдаги болаларнинг асосий касаллик этиологияси, патогенези, клиникаси, диагностикаси, терапия принциплари ва профилактикасини; - патогенезни тушиниш, клиник фикрлашни, касалликни аниқ бемор болада аниқлашни; - тахминий ва аниқ ташхис қўйишни; - аниқ ташхис қўйиш мақсадида лаборатор ва инструментал текшириш режасини тузишни; - исботланган тиббий усулларга асосланиб патологияни тўғри даволашни белгилашни; <p>ёш болаларда учрайдиган патологияларнинг профилактикасини ўтказишни</p> <p>Талаба бажара олиши шарт:</p> <ul style="list-style-type: none"> - беморларда физикал текширув ўтказиш; - керакли лаборатор-инструментал текширувларни буюриш ва уларни натижаларини таҳлил қилиш; - даволаш стандартларга асосан даволаш режасини тузиш ва ўтказиш; болаларда лаборатор, функционал ва инструментал текшириш усуллари (ЭКГ, ЭхоКГ, рентгенография, МСКТ, спирография, ФВД, пикфлоуметрия, пневмотахометрия, фармакологик ва функционал синамалар) интерпретацияси; - кўп учрайдиган касалликларни профилактикасини ўтказиш;
Таълим бериш	маъруза

усуллари	амалий ва клиник машғулотлар.
Таъминот	видеофильмлар, мультимедияли ва ўқитувчи компьютер дастурлардан, ўқитиш методикасидаги янги технологиялардан, мавзулар бўйича назарий билимларни сўрашдан фойдаланилади; бакалаврларнинг мустақил иши, индивидуал ва гуруҳли презентациялар, уйга берилган вазифаларни тайёрлаш, рефератлар ёзиш, тестлар, вазиятли масалалар ва бошқалар.

Ўқитиш натижалари:

Модул якунлаганда талаба билади:

- кичик ва катта ёшдаги болаларнинг асосий касаллик этиологияси, патогенези, клиникаси, диагностикаси, терапия принциплари ва профилактикасини;
- патогенезни тушиниш, клиник фикрлашни, касалликни аниқ бемор болада аниқлашни;
- тахминий ва аниқ ташхис қўйишни;
- аниқ ташхис қўйиш мақсадида лаборатор ва инструментал текшириш режасини тузишни;
- исботланган тиббий усулларга асосланиб патологияни тўғри даволашни белгилашни;
- ёш болаларда учрайдиган паталогияларнинг профилактикасини ўтказишни
- бола организмнинг анатомик ва физиологик хусусиятларини ахамияти;
- преморбид олди фон ҳолатларини;
- республикада болалар касалликларни ташхислаш ва даволаш хизматини ташкил қилишни;
- тиббиёт ходимлари ва беморнинг қариндошлари билан мулоқотни этик ва деонтологик асосларини;
- ташхислаш усуллари асосларини ахамияти;
- бемор болани текшириш усуллари хусусияларини;
- болаларда аъзо ва тизимларнинг асосий жароҳатланиш семиотикаси ва синдромларини;
- энг кўп тарқалган касалликлари эрта аниқлаш ва даволаш тўғрисида

Модул якунлаганда талаба бажара олади:

- беморларда физикал текширув ўтказиш;
- керакли лаборатор-инструментал текширувларни буюриш ва уларни натижаларини тахлил қилиш;
- даволаш стандартларга асосан даволаш режасини тузиш ва ўтказиш;
- кўп учрайдиган касалликларни профилактикасини ўтказиш.
- Беморларни объектив текшириш усуллари (кўрик, пальпация, перкуссия, аускультация);

- Беморлардан касаллиги хақида шикоят ва анамнезларини (акушерлик, ҳаётий анамнез, касаллик анамнези) йиғиш;
- Нафас олиш, пульс сонини, қон босимини ўлчаш;
- Ташхислаш учун зарур лаборатор ва инструментал усулларини тўғри танлаш;
- Қон ва сийдикнинг клиник таҳлилини талқин қилиш;
- Электрокардиографик тадқиқотлар ўтказиш ва ЭКГни шарҳлаш;
- Кўкрак қафасининг рентгенологик текширув натижаларини шарҳлаш.

